

دانشکده الهیات و علوم اسلامی
گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان پایان نامه:

بررسی تطبیقی مجازات اعدام از دیدگاه فقهی و حقوقی و مقایسه آن با قوانین
کیفری بین المللی

نگارش:

مهدی رحمانی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر سید محمد صدری

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر سید محمود علوی

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی

بهمن ۱۳۸۹

تقدیم به:

روح خواهرزاده مقتولم

روح الله

و

روان پاک پدرم که نامش اشکی است در پس طولانی ترین بغضم که با ارمغان حسرت می چکد.

تقدیر و تشکر:

خداوند اتونیک می دانی که مرایاری پاس و تشکر از مهربانی های خوبانی که بهرام در این مسیر بودند و مرابین منت خویش کرده اند نیست. اباجاست در این مجال نام آنها را نه بر کاغذ که بر دل برای ابد جاودان بدارم و قدر دانشان باشم.

- از استاد محترم جناب آقای دکتر سید محمد صدری به خاطر نکته سنجی ها و راهنمایی های بی دریغ و راهنمایی شان.

- از استاد محترم جناب آقای دکتر علوی به خاطر ارائه مشاوره و کمک های سازنده اش.

- از مادر گرامیم که ارزنده ترین نعمت زندگیم است و در تاریکی غم ها و زیبایی شادیهای زندگی ام همواره با محبت و

مهربانی تکیه گاهم بوده است.

- از همسر مهربان و فداکارم، شمع فروزان مهر و عطف و امید بخش سحر سحر زندگیم.

- از فرزند دلبندم، میوه باغ زندگیم که همواره وجودش گرما بخش زندگی ام بوده و خواهد بود.

- و سایر عزیزانی که در تهیه و تدوین این پایان نامه یاری ام نمودند.

چکیده

شکی نیست که مجازات اعدام برای جامعه انسانی در مواردی که شرع بیان نموده لازم و ضروری است گاه اجرای مجازات مرگ مساوی با حیات بشری قلمداد شده و گاه از باران چهل شبانه روز بهتر معرفی شده است. برای معتقدان به توحید همین بس که خالق انسان همو که (و مایعزب عن ربک من مثقال ذره فی الارض و لا فی السماء) وضع چنین مجازاتی را برای جامعه انسانی ضروری دانسته ، حتی اگر کسی معتقد به آیین الهی نباشد هم گریزی از وضع چنین مجازاتی ندارد . اگر تصور کنیم که انسان درنده خویی که طبیعت انسانی او به حیوان درنده خو بدل شده است ، اگر اقدام به قتل ده ها نفر کند و صدها شرارت را مرتکب گردد یا باید او را معدوم نموده و جامعه را از وجود نامیمون او پاک نموده و یا اینکه بنابر عقیده مخالفین اعدام او را زندانی کرد ، حال در فرض مذکور که هیچ امیدی برای اصلاح این فرد وجود ندارد ، آیا در زندان نگاه داشتن چنین وجود شر و تحمیل نمودن هزینه زندان او بر جامعه هیچ توجیه عقلایی خواهد داشت ، از این رو می بینیم که چه بسا کشورهای مبادرت به لغو مجازات اعدام به طور کامل از قوانین خود نموده اند ولی مجددا آن را احیاء نموده اند . کشورهای چون روسیه ، ایتالیا و برخی ایالت های آمریکا در زمره ی این دسته اند ، مضافا کشورهایی که مجازات اعدام را لغو کرده اند ، هیچ گاه نتوانسته اند به طور کلی مجازات اعدام را تقبیح کنند ، بلکه تقریبا تمامی آن کشورها مجازات اعدام را نسبت به شرایط اضطراری و غیر عادی تجویز می کند . در حالی که باید از آن ها پرسید اگر مجازات حبس جایگزین مناسبی برای مجازات مرگ است چرا همه جا این قاعده کاربرد ندارد . به اعتقاد ما لغو مجازات اعدام بیشتر ره آورد مکاتب حقوقی کیفری جدید است که غالب این مکاتب در عکس العمل به مجازات های شدید و خشن بی ضابطه به چنین نظراتی دست یافته اند و لذا به ادعای ما عقل سلیم از پذیرش مجازات اعدام و لو به نحو موجه جزئی و نسبت به موارد خاص هیچ ابایی نداشته و آن را تایید می کند .

کلید واژه ها : تطبیقی - مجازات اعدام - فقهی - حقوقی - قوانین کیفری بین المللی

فهرست

عنوان..... صفحه

مقدمه..... ۱

فصل اول : کلیات و مفاهیم ۴

بخش اول : کلیات..... ۵

۱- تعریف مساله..... ۵

۲- سابقه و ضرورت تحقیق..... ۶

۳- فرضیه های تحقیق..... ۶

۴- اهداف تحقیق..... ۷

۵- روش تحقیق..... ۷

بخش دوم : تعریف مجازات اعدام..... ۸

۱- ۲- ۱ مجازات در لغت ۸

۱- ۲- ۲ مجازات در اصطلاح فقهی..... ۹

۱- ۲- ۳ مجازات در اصطلاح حقوقی..... ۹

۱- ۲- ۴ اعدام در لغت..... ۱۱

۱- ۲- ۵ اعدام در اصطلاح فقهی..... ۱۱

۱- ۲- ۵ اعدام در اصطلاح حقوقی..... ۱۱

- بخش سوم : تاریخچه مجازات اعدام ۱۲
- ۱ - ۳ - ۱ اعدام در دوره های مختلف تاریخ بشر ۱۲
- ۱ - ۳ - ۱ - ۱ بابل ۱۲
- ۱ - ۳ - ۱ - ۲ آشور ۱۴
- ۱ - ۳ - ۱ - ۳ پارس ۱۵
- الف - دوران هخامنشیان ۱۵
- ب - دوران ساسانیان ۱۷
- ج - دوران صفویه ۱۸
- د - دوران قاجاریه ۱۹
- ۱ - ۳ - ۱ - ۴ ژاپن ۲۰
- ۱ - ۳ - ۱ - ۵ اروپا ۲۰
- الف - رنسانس ۲۰
- ب - پس از رنسانس ۲۲
- ۱ - ۳ - ۲ مجازات اعدام در ادیان آسمانی ۲۴
- ۱ - ۳ - ۲ - ۱ دین یهود ۲۴
- ۱ - ۳ - ۲ - ۲ دین مسیحیت ۲۷
- ۱ - ۳ - ۲ - ۳ دین زرتشت ۲۹
- ۱ - ۳ - ۲ - ۴ دین اسلام ۳۱
- ۱ - ۳ - ۳ مجازات اعدام در مکاتب مشهور حقوق جزا ۳۲
- ۱ - ۳ - ۳ - ۱ مکتب کلاسیک ۳۳
- الف - ژان ژاک روسو ۳۳

- ب - بکاریا ۳۴
- ج - بنام ۳۶
- ۱ - ۳ - ۳ - ۲ مکتب عدالت مطلق ۳۸
- ۱ - ۳ - ۳ - ۳ مکتب تحقیقی (اثباتی) ۳۹
- ۱ - ۳ - ۳ - ۴ مکتب دفاع اجتماعی ۴۱

فصل دوم : مجازات اعدام در مکتب جزایی اسلام ۴۴

بخش اول : تبیین مفهوم اعدام و موارد قتل و قتال در اسلام ۴۶

- ۲ - ۱ - ۱ تبیین مفهوم اعدام ۴۶
- ۲ - ۱ - ۱ قصاص و اعدام ۴۶
- ۲ - ۱ - ۱ تقتیل ، تصلیب ، رجم ، اعدام ۴۷
- ۲ - ۱ - ۲ موارد قتل و قتال ۴۷

بخش دوم : طریقت یا موضوعیت مجازات در اسلام ۵۰

- ۲ - ۲ - ۱ حق مجازات و مبنای آن در اسلام ۵۰
- ۲ - ۲ - ۲ اهداف مجازات ها در اسلام ۵۱
- ۲ - ۲ - ۱ ضمانت اجرای قانون ۵۱
- ۲ - ۲ - ۲ اقامه ی عدل ۵۲
- ۲ - ۲ - ۳ پیش گیری از تکرار جرم ۵۲
- ۲ - ۲ - ۴ ارعاب و عبرت دیگران ۵۲
- ۲ - ۲ - ۵ اصلاح و تادیب مجرم ۵۳
- ۲ - ۲ - ۶ دفاع از ارزش ها ۵۳

- ۲-۲-۲-۷ حمایت از مصالح جامعه..... ۵۳
- ۲-۲-۲-۸ حفظ حقوق الله و حقوق الناس..... ۵۳
- ۲-۲-۲-۹ تطهیر از گناه..... ۵۳
- ۲-۲-۳-۳ طریقی یا موضوعی بودن مجازات ها در اسلام..... ۵۴
- ۲-۲-۳-۱ در مورد جرایم مستوجب قصاص..... ۵۴
- ۲-۲-۳-۲ در مورد جرایم مستوجب حد..... ۵۴
- ۲-۲-۳-۳ در مورد جرایم مستوجب تعزیر..... ۵۵
- ۲-۲-۴ طریقی یا موضوعی بودن اجرای مجازات ها در اسلام..... ۵۶
- بخش سوم : جرایم مستوجب اعدام در حقوق کیفری اسلام..... ۵۷
- ۲-۳-۱ جرایم مستوجب قصاص..... ۵۸
- ۲-۳-۲ جرایم حدی مستوجب اعدام..... ۶۴
- ۲-۳-۱ جرایم جنسی مستوجب اعدام حدی..... ۷۱
- الف - زنا..... ۷۳
- ب - لواط..... ۹۰
- ۲-۳-۲ جرایم علیه دین و امنیت اجتماعی..... ۹۲
- الف - محاربه و افساد فی الارض..... ۹۳
- ب - ارتداد..... ۱۰۴
- ۲-۳-۳ تعزیرات و احکام حکومتی مستوجب اعدام..... ۱۱۵
- ۲-۳-۳-۱ قلمرو مجازات های تعزیری در فقه امامیه..... ۱۱۵
- الف - رعایت مصلحت فرد و جامعه..... ۱۱۷
- ب - قیام در مقام افساد فی الارض..... ۱۱۸

- ج - نهی از منکر..... ۱۲۱
- ۲-۳-۳-۲ قلمرو مجازات های تعزیری در فقه اهل سنت..... ۱۲۲
- ۲-۳-۳-۳ مجازات اعدام به عنوان حکم حکومتی..... ۱۲۴
- ۲-۳-۳-۴ احکام اولیه و ثانویه و مجازات های تعزیری شدید..... ۱۲۸
- بخش چهارم : مجازات اعدام حدی و مقتضیات زمان ۱۳۰
- ۲-۴-۱ بررسی ملاکات احکام ۱۳۰
- ۲-۴-۱-۱ ملاک تشریح احکام در اسلام..... ۱۳۱
- ۲-۴-۱-۲ درک ملاکات احکام توسط عقل..... ۱۳۲
- ۲-۴-۱-۳ تغییر ملاکات با تغییر شرایط و مقتضیات..... ۱۳۴
- ۲-۴-۲ برخورد روایات با شرایط و مقتضیات ۱۳۹

فصل سوم : مجازات اعدام ۱۴۵

- بخش اول : وضعیت مجازات اعدام در نقاط مختلف جهان ۱۴۶
- بخش دوم : دلایل مخالفان مجازات اعدام و پاسخهای موافقان..... ۱۶۴
- ۳-۲-۱ دلیل مذهبی و فلسفی..... ۱۶۴
- ۳-۲-۲ اعدام و امکان اشتباه در اجرا ۱۶۵
- ۳-۲-۳ اعدام و امکان تبعیض در اجرای آن ۱۶۶
- ۳-۲-۴ اعدام و عدم توجه به امکان اصلاح مجرم ۱۶۹
- ۳-۲-۵ اعدام و عدم توجه به عوامل اجتماعی جرم ۱۶۹
- ۳-۲-۶ اثر سوء اعدام بر خانواده مجرم ۱۷۰
- ۳-۲-۷ اعدام و قساوت در اجرای آن ۱۷۱

بخش سوم : دلایل موافقان مجازات اعدام و پاسخهای مخالفان ۱۷۳

۳- ۳- ۱ اعدام و تضمین اجرای عدالت ۱۷۳

۳- ۳- ۲ اعدام و ارعاب ۱۷۴

۳- ۳- ۳ اعدام و نمایش قبح جرم از دیدگاه جامعه ۱۸۴

۳- ۳- ۴ اعدام و جلوگیری از تحمیل هزینه های گزاف زندان به مردم ۱۸۵

۳- ۳- ۵ اعدام و جلوگیری از ارتکاب جرم توسط افرادی مثل محکومین به حبس دائم ۱۸۵

بخش چهارم : اقدامات بین المللی برای لغو مجازات اعدام و آثار آن ۱۸۶

بخش پنجم : بررسی روند لغو مجازات اعدام در برخی کشورها ۱۹۱

۳- ۴- ۱ مجازات های جایگزین اعدام ۱۹۵

۳- ۴- ۲ اعدام در آمریکا ۱۹۸

فصل چهارم : مجازات اعدام از دیدگاه مکاتب کیفری و اسناد بین المللی ۲۰۵

بخش اول : مجازات اعدام از دیدگاه اسناد بین المللی ۲۰۶

۴- ۱- ۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر ۲۰۷

۴- ۱- ۲ میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی ۲۰۷

۴- ۱- ۳ دومین پروتکل اختیاری میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی ۲۰۹

۴- ۱- ۴ قطعنامه کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل در انحلال مجازات اعدام ، ۲۱۰

۴- ۱- ۵ کنوانسیون منع و مجازات کشتار دسته جمعی (ژنوسید) ۲۱۰

۴- ۱- ۶ کنوانسیون سوم و چهارم ژنو ۲۱۱

بخش دوم : بررسی تطبیقی ۲۱۲

- ۴-۲-۱ اعلامیه ی جهانی حقوق بشر و تعارض آن با قوانین اسلام..... ۲۱۲
- ۴-۲-۲ دلایل عدم موفقیت جامعه بین المللی در اجرای اعلامیه جهانی حقوق بشر ۲۱۳
- ۴-۲-۳ اعدام و افکار عمومی..... ۲۱۴
- بخش سوم : رویه قضایی بین المللی ۲۱۴
- ۴-۳-۱ محکمه نورنبرگ ۲۱۴
- ۴-۳-۲ محکمه توکیو..... ۲۱۵
- ۴-۳-۳ اساسنامه دیوان کیفری بین المللی..... ۲۱۵
- ۴-۳-۴ محکمه یوگسلاوی و رواندا..... ۲۱۶
- نتیجه گیری ۲۱۷
- منابع ۲۲۲

فهرست جداول

عنوان	صفحه
(۱-۳) نقشه وضعیت مجازات اعدام در نقاط مختلف جهان	۱۴۶
(۲-۳) جدول وضعیت سیاست کیفری کشورهای مختلف جهان در ارتباط با مجازات اعدام.....	۱۴۷
(۳-۳) جدول بررسی رابطه موقعیت جغرافیایی کشورها و نوع سیاست اتخاذی در مورد مجازات	۱۵۷
(۴-۳) جدول نتایج آزمون خی دو	۱۵۸
(۵-۳) جدول سیاست کیفری کشورهای جهان در ارتباط با مجازات اعدام	۱۶۰
(۶-۳) نمودار سیاست کیفری کشورهای جهان در ارتباط با مجازات اعدام.....	۱۶۰
(۷-۳) جدول توزیع فراوانی کشورهایی	۱۶۱
(۸-۳) نمودار توزیع فراوانی کشورهایی که مجازات اعدام را در بین سالهای	۱۶۳
(۹-۳) جدول توزیع فراوانی کشورهایی که مجازات اعدام را در بین سالهای ۱۹۸۳.....	۱۶۳
(۱۰-۳) نمودار توزیع فراوانی کشورهایی که مجازات اعدام را در بین سالهای ۱۹۸۳	۱۶۳
(۱۱-۳) جدول محکومین به اعدام و کسانی که در عمل اعدام شده اند	۱۷۶
(۱۲-۳) جدول میزان اعدام ها در کشورهای مختلف.....	۱۷۶

جدول میزان قتل به نسبت هر صد هزار نفر جمعیت ..... (۱۳-۳) ۱۸۲

نمودار اعدام در آمریکا ..... (۱۴-۳) ۱۹۹

نمودار چگونگی افکار عمومی ..... (۱۵-۳) ۲۰۰

نمودار وضعیت اعدام ..... (۱۶-۳) ۲۰۰

مقدمه

مجازات اعدام، شدیدترین مجازاتی است که در قوانین جزایی در راس تمام مجازات ها قرار می گیرد. اعدام، مجازاتی جنائی، ترهیبی و ترذیلی بشمار می رود که هدف از آن طرد ابدی بزهکارانی است که مرتکب مهم ترین جرایم شده اند و برای جامعه می توانند خطر بزرگی محسوب شوند. مجازات اعدام در طول تاریخ در همه جوامع بشری وجود داشته و همانند سایر مسائل حقوق کیفری در حال تغییر و تحول بوده است. در ازمنه قدیم این مجازات توأم با شکنجه و عذاب بوده است و جرائم زیادی را نیز شامل می شد. اما با سیر ترقی و پیشرفت تمدن، دایره مجازات اعدام در قوانین جزایی محدودتر شده بطوری که امروزه این مجازات برای معدودی از جرایم مانند قتل عمدی و یا جرایم علیه امنیت کشور و برخی از جرایم بسیار مهم در قوانین کشورها پیش بینی شده است. ضمن این که کشورهای زیادی آن را بطور قانونی یا در عمل نسخ کرده اند، نحوه اجرای آن نیز نسبت به گذشته تغییر اساسی کرده و ضمن حذف هرگونه شکنجه، سعی شده است که حتی الامکان سلب حیات محکوم با درد و رنج کمتری همراه باشد. به هر حال این تحول و پیشرفت را می توان نتیجه ترقی و رشد علمی، فرهنگی و اجتماعی جوامع و تلاش نویسندگان و دانشمندان با انتشار آثار متعدد بر علیه این مجازات دانست. آغاز نهضت مبارزه علیه این مجازات از قرن ۱۸ با انتشار جرایم و مجازات های بکاریا در سال ۱۷۶۴ شروع شد. و او بود که اولین ضربه را بر پیکر این مجازات نواخت. بکاریا بصورتی مشخص و جامع با ارائه دلایل مختلف خواستار لغو کامل مجازات اعدام شد. بعد از او نویسندگان دیگری مانند شارل لوکا، ولتر، ویکتور هوگو، گیزو و غیره علیه این مجازات به مخالفت برخاستند. البته در کنار مخالفین اعدام، دانشمندان و فلاسفه دیگری نیز بودند که گرچه اصل مجازات اعدام را نفی نکردند اما مخالف هرگونه اعمال شکنجه و مجازات خشن شدند که ژان ژاک روسو و مونتسکیو از این نمونه بودند.

به هر حال اقدامات بکاریا و سایر دانشمندان پیرو او تاثیر مهمی در قوانین جزایی کشورها داشته و باعث لغو یا محدود شدن این مجازات در برخی از کشورها گردید.

در کشور ما تا پیش از ظهور دین اسلام، مجازات‌ها اصولاً شدید و همراه با شکنجه‌های وحشتناک بود. با ظهور اسلام، به تدریج قوانین جزای اسلامی در کشور ما حاکم شد و حکام و روحانیون مذهبی با سوء استفاده از قوانین شرعی، به شدت متخلفین را مجازات می‌کردند. بعد از انقلاب مشروطیت و وضع قانون مجازات عمومی و قوانین جزایی دیگر، کیفر اعدام در موارد متعدد در قوانین جزایی پیش بینی شد.

با پیروزی انقلاب و اسلامی شدن قوانین، اغلب جرائمی که در شرع برای آن کیفر اعدام معین شده بود، در قوانین جزایی نیز برای آنها اعدام معین گردید ضمن اینکه برخی از جرائم بزرگ مانند مواد مخدر، جرائم اقتصادی و جرائم علیه امنیت کشور نیز مشمول این مجازات گردید.

کشور ما چه در قبل از انقلاب و چه بعد از آن، بطور کلی از تحولات این مجازات در کشورهای پیشرفته در جهت لغو یا محدود کردن آن کمترین تاثیر را پذیرفته است.

در تهیه این پایان نامه از مقالات و کتب زیادی استفاده شده ولی متأسفانه به علت فیلتر بودن اکثر سایت‌های موجود در زمینه این موضوع از مطالب اینترنتی کمتری استفاده شده است.

موضوع اعدام در این پایان نامه طی چهار فصل مورد بررسی قرار گرفته است که عبارتند از:

فصل اول، با عنوان کلیات شامل تعاریف مجازات اعدام، تاریخچه مجازات اعدام، مجازات اعدام در ادیان مختلف آسمانی و مجازات اعدام در مکاتب مشهور حقوق جزا است.

فصل دوم، با عنوان مجازات اعدام در مکتب جزایی اسلام به تبیین مفهوم اعدام در اسلام، طریقت یا موضوعیت داشتن مجازات اعدام، جرائم مستوجب اعدام در حقوق کیفری اسلام و مجازات اعدام حدی و مقتضیات زمان پرداخته است.

فصل سوم، با عنوان مجازات اعدام، به بررسی وضعیت مجازات اعدام در نقاط مختلف جهان، دلایل موافقان و مخالفان اعدام و اقدامات بین‌المللی برای لغو مجازات اعدام و آثار آن پرداخته است.

فصل چهارم، با عنوان مجازات اعدام از دیدگاه مکاتب کیفری و اسناد بین المللی به بررسی تطبیقی و مقایسه ای مجازات اعدام در اسناد بین المللی و بررسی تطبیقی و مقایسه ای و رویه قضایی بین المللی پرداخته است .

فصل اول کلیات و مفاهیم

بخش اول : کلیات

بخش دوم : تعریف مجازات اعدام

بخش دوم: تاریخچه مجازات اعدام

بخش اول : کلیات

۱ - تعریف مساله و بیان سوالهای اصلی تحقیق

جرایم و مجازات در حقوق اسلامی از مواردی است که شریعت اسلامی برای تنظیم جامعه و ایجاد امنیت اجتماعی بر آن تاکید بسیار داشته و هرچه جرایم سنگین تر باشد مجازات آن نیز به تناسب سنگین تر خواهد بود. یکی از این مجازاتها که اسلام به رعایت آن بعنوان حد الهی توجه ویژه دارد حکم اعدام برای جرایمی می باشد که امروزه این حکم توسط بسیاری از کشورهای دنیا مورد انتقاد قرار گرفته است. با توجه به اینکه مجازات اعدام ابزار پیشگیری کننده مناسبی می باشد لذا در برخی موارد می بایستی جرح و تعدیلهای مناسبی در خصوص آن صورت گرفته تا با قوانین کیفری بین المللی نیز سازگاری پیدا کرده و متناسب با مقتضیات زمانی از این ابزار مناسب در کاهش جرایم استفاده نمود. در برخی موارد با تغییر مقتضات زمانی و مکانی در صورتی که ملاک اجرای اعدام تغییر یابد حکم آن نیز تغییر خواهد یافت. لذا در این تحقیق بر آنیم تا ضمن بررسی دقیق موضوع با حفظ معیارهای فقهی و حقوقی حتی الامکان غبار افراط و تفریط را از چهره آن بزداییم و بدنبال راهی باشیم تا ضمن جلوگیری از نفوذ و تسلط بیگانگان بتوانیم تا حد ممکن طیف مشمولین اینگونه مجازاتها را محدود نموده و زبان و قلم معترضین و بهانه جویانی که دین مبین اسلام را به تحجرگرایی و عقب ماندگی محکوم می نمایند کوتاه نماییم.

در راستای این بحث اهم سوالات مطروحه به شرح ذیل می باشد:

- ۱- در اعصار و آیین های مختلف مجازات اعدام برای چه جرایمی در نظر گرفته شده است ؟
- ۲- نظرات موافقان و مخالفان اسقاط مجازات اعدام چیست ؟
- ۳- آیا در بررسی تطبیقی مجازات اعدام با قوانین کیفری بین المللی امکان سقوط برخی از اصول فقهی و حقوقی اسلامی وجود دارد؟
- ۴- آیا همسویی در قوانین مجازات اسلامی با قوانین کیفری بین المللی مشاهده می گردد ؟
- ۵- آیا با توجه به نص صریح آیات و روایات مبنی بر عدم اجازه نفوذ و سلطه کفار و بیگانگان، پیروی از قوانین بین المللی باعث تسلط آنان بر امور مسلمانان نخواهد شد ؟

- ۶- آیا در قوانین کیفری بین المللی جایگزین مناسبی برای مجازات اعدام در نظر گرفته شده و تا چه حد موثر بوده است؟
- ۷- آیا در خصوص اجرای اعدام حدی می توان تعدیل یا جایگزین مناسبی برای آن در نظر گرفت؟
- ۸- آیا مواردی وجود دارد که به هیچ وجه من الوجوه نتوان مجازات اعدام را ساقط نمود؟

۲ - سابقه و ضرورت انجام تحقیق

در موضوع مورد نظر پس از کنکاش در حیطه نظریه اعدام طبق روایات و احادیث بیشتر روشهای مطرح شده برای اجرای اعدام حدی، موضوعیت ندارد بلکه طرق اجرای اعدام را ارائه می دهند. درباره کیفیت اجرای اعدام نیز در کتب فقهی به صورت پراکنده بحث شده است و تالیف جداگانه ای که به مساله تطبیق مجازات اعدام با سایر ادیان بپردازد در فقه شیعه موجود نیست. در منابع فارسی نیز منابع محدودی موجود می باشد که به جنبه ماهوی مجازات اعدام پرداخته و نظریات موافقان و مخالفان مورد بحث و بررسی قرار گرفته و در برخی موارد بصورت گذرا به بررسی تطبیقی مجازات اشاره شده است. در منابع عربی نیز بصورت محدود به این موضوع اشاره گردیده است.

۳ - فرضیه ها

- ۱- در برخی از موارد با توجه به مقتضیات زمان و مکان و نیز همسویی با قوانین کیفری بین المللی می توان به جای مجازات اعدام از مجازاتهای جایگزین و تعدیل شده استفاده نمود.
- ۲- در برخی موارد وضعیت زمانی و مکانی میتواند اجرای حد اعدام را به تاخیر انداخته تا باعث اسقاط آن گردد.
- ۳- با توجه به بازدارندگی مناسب مجازات اعدام نمی توان در تمامی موارد اجرای آن را لغو نمود.